

SPREMEMBA OBVEZNOSTNIH RAZMERIJ

1. **Splošno o spremembah obveznostnih razmerij**
2. obveznostno razmerje je razmerje med določenima strankama z določeno vsebino,
3. v času trajanja obveznostnega razmerja lahko pride
 1. do spremembe **subjektov** obveznostnega razmerja (bodisi na upniški ali na dolžniški strani) in
 2. do spremembe njegove **vsebine**.

1. Sprememba subjektov

4. **Odstop terjatve (cesija)**

5. pri odstopu terjatve gre za **spremembo upnika**,
6. odstop terjatve ali cesija je prenos terjatve z dosedanjega upnika (cedenta) na novega upnika (cesionarja), pri čemer ostaneta dosedanji dolžnik (cessus) in terjatev sama ista,
7. do odstopa terjatve lahko pride
 1. na podlagi pogodbe (**pogodbena cesija**),
 2. na podlagi zakona (**zakonska cesija**) in
 3. na podlagi sodne odločbe (**prisilna cesija**).
8. predmet pogodbene cesije je upnikova terjatev,
 4. upnik lahko odstopi vsako svojo terjatev, razen tistih, katerih prenos je z zakonom prepovedan, in tistih, ki so povezane z osebnostjo upnika ali njihova narava nasprotuje prenosu na drugega ali če sta se z dolžnikom dogovorila, da ne bo smel prenesti terjatve na drugega; pogodba o odstopu terjatve v tem primeru nima pravnega učinka.
9. za odstop terjatve **ni potrebna dolžnikova privolitev**, vendar ga mora upnik o odstopu terjatve obvestiti,
 1. obvestilo ima učinek, da po njem dolžnik veljavno izpolni samo novemu upniku; to pomeni, da izpolnitev staremu upniku po prejemu obvestila dolžnika ne odveže obveznosti izpolnitve novemu upniku
10. novi upnik (=prevzemnik terjatve), ima proti dolžniku enake pravice, kot jih je imel do odstopa proti njemu prvi upnik,
11. dolžnik pa lahko uveljavlja proti prevzemniku poleg ugovorov, ki jih ima proti njemu, tudi tiste ugovore, ki bi jih lahko uveljavljal proti prvemu upniku takrat, ko je zvedel za odstop,
12. razlogi odstopa terjatve so različni (plačilo dolga, darilo, kredit itd.), za razmerje med cedentom in cesionarjem je pomembno, ali je cesija odplačna ali neodplačna. Od tega je odvisno, ali cedent odgovarja za obstoj terjatve in tudi za izterljivost odstopljene terjatve:
 2. pri **odplačni cesiji** upnik vedno odgovarja za obstoj terjatve. Za izterljivost terjatve odgovarja, če je tako dogovorjeno,
 3. pri **neodplačni cesiji** ne odgovarja niti za obstoj niti za izterljivost.

13. Sprememba dolžnika

14. pri **odstopu terjatve** gre za spremembo upnika, tako da prvi upnik ni več upravičen terjati izpolnitve obveznosti,
15. pri **spremembi dolžnika** pa dolžnik ni vedno v celoti prost svojih obveznosti,
16. v OZ so predvidene tri možnosti spremembe na strani dolžnika:
 3. prevzem dolga,
 4. pristop k dolgu in
 5. prevzem izpolnitve.

17. **Prevzem dolga**
18. prevzem dolga se opravi s pogodbo med dolžnikom in prevzemnikom, v katero je privolil upnik,
19. s prevzemom dolga stopi prevzemnik na mesto prejšnjega dolžnika, ta pa je s tem prost obveznosti, pride torej do popolne spremembe dolžnika, tako da je prvi dolžnik prost obveznosti.
6. to pravilo ne velja le v primeru, če je bil prevzemnik ob upnikovi privolitvi v pogodbo o prevzemu dolga prezadolžen, upnik pa tega ni vedel in tudi ni mogel vedeti. Prejšnji dolžnik s tem ni prost obveznosti, pogodba o prevzemu dolga pa ima učinek pogodbe o pristopu k dolgu,
20. med prevzemnikom in upnikom obstaja enaka obveznost, kot dotlej med prejšnjim dolžnikom in upnikom; prevzemnik ima tudi vse ugovore zoper upnika, ki jih je imel prejšnji dolžnik
21. **Pristop k dolgu**
22. pristop k dolgu se opravi s pogodbo med **upnikom in tretjo osebo**, s katero se ta zavezuje, da bo izpolnila upnikovo terjatev, ki jo ima do dolžnika. S tem stopi tretji v zavezo poleg dolžnika,
23. tretja oseba, ki pristopi k dolgu, ni z dolžnikom v nikakršnem pogodbenem razmerju. Dolžnik s tem ni prost svoje obveznosti. Le upnikov položaj je izboljšán, ker je v zavezi poleg dolžnika še tretja oseba.
24. **Prevzem izpolnitve**
25. izpolnitev se prevzema s **pogodbo med dolžnikom in nekom tretjim**, s katerim se tretji dolžniku zavezuje, da bo izpolnil njegovo obveznost nasproti njegovemu upniku,
26. vendar tretji ne prevzema dolga niti ne pristopa k dolgu, zato nima upnik nasproti njemu nobene pravice,
27. dolžnik ima še nadalje sam obveznost do upnika; prevzemnik pa dolžniku odgovarja, če upniku ne bi pravočasno izpolnil obveznosti
28. kot prevzem izpolnitve se šteje tudi pogodba o prevzemu dolga, če upnik vanjo ne privoli (428.č.OZ)

2. **Sprememba vsebine obveznosti**

29. pri spremembi subjektov ostane vsebina obveznostnega razmerja enaka. Kadar pa obveznostno razmerje po vsebini ni več enako kot prej, gre za vsebinsko spremembo obveznostnega razmerja. Do vsebinske spremembe obveznostnega razmerja pride predvsem pri poravnavi, pri stečaju in zaradi kršitve obveznosti,
30. sprememba vsebine obveznostnega razmerja je lahko tudi takšna, da se spremeni istovetnost dosedanje obveznosti, tako da prejšnja preneha in nastane nova. V tem primeru govorimo o **prenovitvi** ali novaciji obveznostnega razmerja.